

Hoogwaterbeschermingsprogramma

Deel B

Handreiking subsidiabele en niet-subsidiabele
kosten voor toepassing van de Regeling
subsidies hoogwaterbescherming 2014

Datum	1 januari 2019
Status	Definitief

Inhoud

	Inhoud—2
	Inleiding—3
1	Subsidiabele kosten - Algemeen—4
1.1	Hoofdpijnen van de subsidieregeling—4
1.2	Niet verrekenbare BTW—4
2	Niet subsidiabele kosten – Algemeen—5
2.1	Vorbereiding project—5
2.2	(Achterstallig) onderhoud—5
2.3	Onderhoud—5
2.4	Rentekosten—5
2.5	Verrekenbare BTW—5
2.6	Andere mogelijkheid tot vergoeding—5
3	Subsidiabele en niet subsidiabele kosten - Specifiek—6
3.1	Bouwkosten—7
3.1.1	Realisatie van het project—7
3.2	Vastgoedkosten—8
3.2.1	Grondverwerving inclusief eventuele opstallen—8
3.2.2	Nadeelcompensatie—10
3.3	Engineeringkosten—11
3.3.1	Apparaatskosten intern—11
3.3.2	Inhuur derden—12
3.3.3	Engineering Opdrachtnemer (ON)—12
3.3.4	Producten waaronder onderzoeken—13
3.4	Overige bijkomende kosten—14
3.4.1	Vergunningen—14
3.4.2	Overeenkomsten t.b.v. het project—14
3.4.3	Nadeelcompensatie Kabels en Leidingen—14
3.4.4	Bodemsanering—15
3.4.5	Niet gesprongen explosieven—15
3.4.6	Overige realisatiekosten—15
3.5	Risico's—16
3.5.1	Benoemde en onbenoemde risico's—16

Inleiding

Algemeen

Deze handreiking (deel B) is een nadere uitwerking van de "Regeling subsidies hoogwaterbescherming 2014" (deel A). In deze handreiking wordt beschreven welke kosten ter verbetering van de primaire waterkeringen wel en niet voor subsidie in aanmerking komen. In deel C is het proces van subsidieverlening beschreven.

Achtergrond en ontwikkeling van de regeling

Op 1 januari 2014 is de Wet tot wijziging van de Waterwet, in het kader van de doelmatigheid en de bekostiging van de hoogwaterbescherming, in werking getreden. De Minister van Infrastructuur en Milieu heeft vervolgens de Regeling subsidies hoogwaterbescherming 2014 (hierna: subsidieregeling) vastgesteld. De subsidieregeling is per 1 april 2014 in werking getreden.

De subsidieregeling is in verband met de inwerkingtreding van de Wet tot wijziging van de Waterwet en enkele andere wetten zoals de nieuwe normering primaire waterkeringen per 1 januari 2017 gewijzigd. Deze wijzigingsregeling is op 5 december 2016 gepubliceerd in de Staatscourant. Verder is de subsidieregeling in verband met het subsidiabel maken van een risicoreservering voor een voorverkenning per 14 december 2017 gewijzigd.

Omgang met deze handreiking

In hoofdstuk 1 zijn de algemene principes die gelden voor subsidiabele kosten uitgewerkt. In hoofdstuk 2 zijn de algemene principes die gelden voor niet subsidiabele kosten uitgewerkt. In hoofdstuk 3 is voor de verschillende artikelen uit de subsidieregeling, die betrekking hebben op subsidiabiliteit, aangeduid op welke fase ze betrekking hebben en welke voorwaarden er gelden.

Deze handreiking is niet limitatief. Dat betekent dat de handreiking de strekking aangeeft van waaruit verdere interpretatie mogelijk is voor nog niet expliciet beschreven gevallen. Dit betekent dat er bij de betrokken partijen een gezamenlijke verantwoordelijkheid ligt bij het toepassen en hanteren van de regeling.

Comply or explain

In dit document worden standaarden genoemd waarvan bij uitzondering door de beheerder kan worden afgeweken. Uitgangspunt is in dat geval: 'comply or explain'. Dit betekent dat de beheerder, voor elke afwijking van de genoemde standaarden, de reden van de afwijking inclusief een gedegen en gemotiveerde onderbouwing moet aanleveren. Op basis van die onderbouwing wordt beoordeeld of de betreffende kosten voor subsidie in aanmerking komen.

Maatregel versus project

In deze handreiking wordt gesproken over projecten daar waar er in de regeling wordt gesproken over maatregelen. Hiervoor is gekozen omdat dit beter aansluit bij de reguliere terminologie gebruikt binnen het programma.

1 Subsidiabele kosten - Algemeen

1.1 **Hoofdlijnen van de subsidieregeling**

De subsidieregeling maakt in hoofdlijnen onderscheid tussen:

- projecten waarbij 90% van de geraamde kosten van een sober en doelmatig ontwerp wordt gesubsidieerd en;
- projecten die een experiment of demonstratieproject zijn (zie paragraaf 3 van de subsidieregeling), verder in dit document innovatie genoemd, waarbij 100% van de subsidiabele werkelijke uitgaven wordt gesubsidieerd.

De subsidieregeling geeft de voorwaarden en kaders weer waaraan voldaan moet worden om voor de genoemde subsidies in aanmerking te komen.

1.2 **Niet verrekenbare BTW**

Niet verrekenbare BTW van subsidiabele kosten mag opgevoerd worden in de SSK raming bij de betreffende kostencomponent en is daarmee subsidiabel.

2 Niet subsidiabele kosten – Algemeen

2.1 **Vorbereiding project**

De kosten om te komen tot een project wat deel uitmaakt van het programma HWBP zijn niet subsidiabel. Hieronder vallen onder andere:

- de kosten van de bestuurlijke besluitvorming rond de financiële dekking van het project;
- de kosten voor het inrichten van een projectorganisatie van de juiste omvang en samenstelling;
- de kosten die de beheerder maakt voor onderzoeken en berekeningen die in het kader van de Wettelijke beoordeling moeten worden uitgevoerd¹.

2.2 **(Achterstallig) onderhoud**

Kosten voortkomend uit achterstallig onderhoud worden, conform artikel 4, derde lid, onderdeel c, van de subsidieregeling, niet vergoed. Na uitvoering van de beoordeling dient de beheerder bij het aanmelden bij het HWBP van een traject dat niet aan de signaleringswaarde voldoet aan te geven of onderhoudsaspecten bijdragen aan het niet voldoen aan de signaleringswaarde.

2.3 **Onderhoud**

Kosten voor beheer en onderhoud van de maatregel na het moment van het tekenen van het proces verbaal van oplevering zijn niet subsidiabel.

2.4 **Rentekosten**

Rentekosten die door de beheerder ten laste van het project worden gebracht zijn niet subsidiabel. Uitzondering hierop zijn rentekosten die de aannemer in rekening brengt, waar hij vanuit zijn contract recht op heeft.

2.5 **Verrekenbare BTW**

Verrekenbare BTW is niet subsidiabel.

2.6 **Andere mogelijkheid tot vergoeding**

Naast de verrekenbare BTW komen ook andere kosten die de beheerder op een andere wijze vergoed kan krijgen bijvoorbeeld uit hoofde van een andere regeling, conform de artikelen 2, tweede lid, onderdeel b, 3, tweede lid, onderdeel b, en 4, derde lid, onderdeel e, van de subsidieregeling niet voor subsidie in aanmerking.

¹ volgt uit artikel 2.12, eerste lid van de Waterwet

3 Subsidiabele en niet subsidiabele kosten - Specifiek

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de in de subsidieregeling benoemde artikelen ten aanzien van subsidiabiliteit. In de onderstaande tabel is aangeduid welke onderwerpen in de regeling bij welke fasen zijn benoemd. Elk onderwerp is vervolgens uitgewerkt in een paragraaf. Per paragraaf is een definitie opgenomen ter nadere verduidelijking en / of uitwerking van het artikel in de regeling. Daar waar er verdere specifieke uitwerkingen zijn van de onderwerpen uit de subsidieregeling zijn deze toegelicht in de paragraaf. Daar waar deze er niet zijn moet uitgegaan worden van de definitie.

	Voorverkenning	Verkenning	Planuitwerking	Realisatie	Innovatie
3.1 Bouwkosten					
3.1.1 Realisatie van het Project	-	-	-	Art 4.1c	Art 18.1b
3.2 Vastgoedkosten					
3.2.1 Grondverwerving	-	Art 2.1f	Art 3.1e	Art 4.1d	Art 18.1c
3.2.2 Nadeelcompensatie	-	-	-	Art 4.1g	Art 18.1e
3.3 Engineeringskosten					
3.3.1 Apparaatskosten intern	Art 14a.2a	Art 2.1a	Art 3.1a	Art 4.1a	Art 18.1a
3.3.2 Inhuur derden	Art 14a.2a	Art 2.1a	Art 3.1a	Art 4.1a	Art 18.1a
3.3.3 Engineering Opdrachtnemer (ON)	-	-	-	Art 4.1c	Art 18.1b
3.3.4 Producten waaronder Onderzoeken	Art 14a.2b	Art 2.1b Art 2.1c Art 2.1e	Art 3.1c Art 3.1d	Art 4.1c	Art 18.1b
3.4 Overige bijkomende kosten					
3.4.1 Vergunningen	Art 14a.2c	Art 2.1d	Art 3.1b	Art 4.1b	Art 18.1a
3.4.2 Overeenkomsten t.b.v. het project	-	Art 2.1g	Art 3.1f	Art 4.1e	Art 18.1b
3.4.3 Nadeelcompensatie K&L	-	Art 2.1h	Art 3.1g	Art 4.1f	Art 18.1d
3.4.4 Bodemsanering	-	-	-	Art 4.1h	Art 18.1f
3.4.5 Niet gesprongen explosieven	-	-	-	Art 4.1i	Art 18.1g
3.4.6 Overige realisatiekosten	-	-	-	Art 4.1k	Art 18.1h
3.5 Risico's					
3.5.1 Benoemde en onbenoemde risico's	Art 14a.2d	Art 2.1i	Art 3.1h	Art 4.1j	-

3.1 **Bouwkosten**

3.1.1 *Realisatie van het project*

Artikelen vanuit de Regeling die van toepassing zijn

Voorverkenning	-
Verkenning	-
Planuitwerking	-
Realisatie	Artikel 4 lid 1 c
Innovatie	Artikel 18 lid 1 b

Definitie subsidiabiliteit

De kosten voor de realisatie van de fysieke aanpassingen aan de waterkering en/of de kunstwerken om deze aan de waterveiligheidsnorm te laten voldoen.

Specifieke uitleg van de subsidieregeling

Versnelde en/of flexibele realisatie

Geraamde meerkosten door contractvormen waarin regelingen zijn opgenomen ter versnelling van de uitvoering dan wel toepassing van alternatieve uitvoeringswijzen, komen in aanmerking voor subsidie indien in het plan van aanpak is opgenomen dat hiervan gebruik gemaakt wordt en de kosten zijn opgenomen in de kostenraming en dit leidt tot een sober en doelmatig project.

3.2 Vastgoedkosten

3.2.1 *Grondverwerving inclusief eventuele opstallen*

Artikelen vanuit de Regeling die van toepassing zijn

Voorverkenning	-
Verkenning	Artikel 2 lid 1 f
Planuitwerking	Artikel 3 lid 1 e
Realisatie	Artikel 4 lid 1 d
Innovatie	Artikel 18 lid 1 c

Definitie subsidiabiliteit

De kosten voor het verwerven van het eigendom van, of het zakelijk recht over, de grond, inclusief de eventueel aanwezige opstallen die benodigd zijn voor de realisatie van het project.

Specifieke uitleg van de subsidieregeling

Grondverwerving, algemeen

De kosten van het voorbereiden van een overeenkomst voor grondverwerving zijn subsidiabel. De beheerder dient de kosten voor het voorbereiden van de overeenkomst op te nemen in de kostenraming van de fase waarin de voorbereidingen plaats vinden. De overeenkomst dient voorzien te zijn van een bepaling dat de overeenkomst wordt ontbonden indien de realisatie van het project niet plaatsvindt.

De kosten voor het sluiten van de overeenkomst voor grondverwerving zijn alleen subsidiabel voor zover deze rechtstreeks toe te rekenen zijn aan het sober en doelmatig ontwerp van de maatregel. Dit is aan het einde van de planuitwerkingsfase duidelijk. De beheerder dient de kosten voor het sluiten van de overeenkomst voor de grondverwerving op te nemen in de kostenraming behorend bij de subsidieaanvraag van de realisatiefase. De geraamde kosten voor de benodigde gronden worden gesubsidieerd. De geraamde kosten voor gronden die niet nodig zijn, worden niet gesubsidieerd.

Het risico dat verworven grond bij nader inzien niet nodig is, en voor een lager bedrag weer worden doorverkocht, ligt bij de beheerder. Hiervoor kan geen risicoreservering worden opgevoerd.

Bovenstaande werkwijze geldt ook voor anticiperende aankopen.

Werkwijze t.b.v. helderheid subsidiabiliteit

Beheerders kunnen hun plan voor grondverwerving indienen bij de programmadirectie met een bijbehorende kostenraming. De programmadirectie beoordeelt, al dan niet met behulp van toetsers uit de alliantie, of het gaat om 'no regret' grondverwerving die nodig zijn voor de uitvoering van het project en of de raming passend is.

Indien het plan en de raming akkoord worden bevonden, stuurt de programmadirectie een zogenaamde 'warme brief'. Hierin staat een toezegging dat bij de subsidieaanvraag voor de realisatiefase de opgevoerde kosten kunnen worden aangevraagd als subsidie. Op dat moment wordt nog wel een keer getoetst aan het Projectplan Waterwet (of inpassingsplan) of de gronden inderdaad nodig zijn voor het project.

Beleid beheerders

Tussen beheerders bestaan grote verschillen in beleid met betrekking tot verwerving van onroerende zaken. De individuele beleidskeuze van iedere beheerder om dijken al dan niet in eigendom te hebben wordt gevolgd.

Voor het opstarten van het minnelijke traject dient per geval te worden beoordeeld of verwerving van de onroerende zaak noodzakelijks is, of volstaan kan worden met een gebruiksovereenkomst of verwerving van een zakelijk recht. De uitkomst hiervan vormt de basis van de subsidiëring.

3.2.2 *Nadeelcompensatie*

Artikelen vanuit de Regeling die van toepassing zijn

Voorverkenning	-
Verkenning	-
Planuitwerking	-
Realisatie	Artikel 4 lid 1 g
Innovatie	Artikel 18 lid 1 e

Definitie subsidiabiliteit

De kosten voor de compensatie van de nadelige effecten voor derden en de omgeving veroorzaakt door het project inclusief de kosten voor de voorbereiding en begeleiding van dit proces.

Specifieke uitleg van de subsidieregeling

(Schade)herstel en / of terugbrengen van bestaande voorzieningen

De kosten voor (schade)herstel / of het terugbrengen van bestaande voorzieningen, die door de realisatie van het project zijn aangetast, naar de oorspronkelijke staat zijn subsidiabel.

Indien het plaatsen van nieuwe voorzieningen goedkoper is dan het herstellen of terugplaatsen van bestaande voorzieningen, verdient een nieuwe voorziening de voorkeur boven herstellen of herplaatsing en zijn de kosten subsidiabel.

Nadeelcompensatie derden

De geraamde kosten voor nadeelcompensatie aan derden zijn subsidiabel, voor zover de beheerder daartoe rechtens gehouden is. Daarbij is het uitgangspunt dat extra proceskosten zo veel mogelijk worden voorkomen, dus dat op voorhand een beoordeling wordt gemaakt in hoeverre er sprake is van rechtens te vergoeden kosten.

Natuurcompensatie

Natuurcompensatie is een maatregel die genomen wordt om een voorzien verlies aan beschermde natuur, ten gevolge van het uitvoeren van het project te compenseren.

Kabels en Leidingen

De nadeelcompensatie voor de verlegging van Kabels en Leidingen is uitgewerkt onder hoofdstuk 3.4.3.

3.3 Engineeringkosten

3.3.1 Apparaatskosten intern

Artikelen vanuit de Regeling die van toepassing zijn

Voorverkenning	Artikel 14a lid 2 a
Verkenning	Artikel 2 lid 1 a
Planuitwerking	Artikel 3 lid 1 a
Realisatie	Artikel 4 lid 1 a
Innovatie	Artikel 18 lid 1 a

Definitie subsidiabiliteit

De kosten voor de inzet van personeel dat in loondienst is van het waterschap die aan het project toe te rekenen zijn en passen binnen de actuele tariefschalen van Hafir (Handboek Financiële Informatie en Administratie Rijksoverheid) / HOT (Handleiding OverheidsTarieven).

Specifieke uitleg van de subsidieregeling

Definitie VAT kosten vs Engineeringkosten

In de regeling wordt gesproken over VAT kosten daar waar hier wordt gesproken over engineeringkosten en apparaatskosten. Hiermee wordt hetzelfde bedoeld. Er is gekozen om hier te spreken over engineeringkosten omdat dit meer aansluit met de SSK-terminologie die als basis is gekozen voor de structuur van deel B.

Hafir

Directe kosten van eigen medewerkers die gemaakt worden ten behoeve van de realisatie van het project zijn subsidiabel.

Indirecte kosten vanuit de organisatie, zoals lijnmanagement en stafdiensten, die alleen via opslagen zouden kunnen worden toegerekend aan het project zijn in beginsel niet subsidiabel. Uitzondering hierop is de inzet van een programmabureau zoals toegelicht in de onderstaande alinea.

De actuele uurtarieven zijn te vinden op de website van het Hoogwaterbeschermingsprogramma. De te hanteren uurtarieven zijn de uurtarieven voor het kostendekkend tarief behorend bij de integrale loonkosten. De integrale loonkosten omvatten naast de directe loonkosten tevens een opslag voor de indirecte kosten (overhead) zoals bijvoorbeeld opleidingen en teambuilding.

Subsidiabiliteit van een programmabureau

Wanneer er gelijktijdig gewerkt wordt aan meerdere projecten en de beheerder ervoor kiest om uit efficiëntie overwegingen projectoverstijgende organisaties op te zetten (programmabureau), zijn de activiteiten subsidiabel die toe te rekenen zijn aan het project. De kosten van het programmabureau die niet rechtstreeks toe te rekenen zijn aan een individueel project kunnen op basis van een verdeelsleutel worden toegerekend.

De beheerder beschrijft in het plan van aanpak op welke wijze het programmabureau is ingericht en geeft een onderbouwing van de direct en indirect aan het project toe te rekenen kosten.

3.3.2 *Inhuur derden*

Artikelen vanuit de Regeling die van toepassing zijn

Voorverkenning	Artikel 14a lid 2 a
Verkenning	Artikel 2 lid 1 a
Planuitwerking	Artikel 3 lid 1 a
Realisatie	Artikel 4 lid 1 a
Innovatie	Artikel 18 lid 1 a

Definitie subsidiabiliteit

De kosten voor de inzet van extern personeel ingehuurd door het waterschap die aan het project toe te rekenen zijn aan en qua kwaliteit en kwantiteit passend zijn bij de zwaarte van het project.

Specifieke uitleg van de subsidieregeling

Doorberekening uurtarieven externe medewerkers

Kosten van externe medewerkers die deel uitmaken van het projectteam zijn subsidiabel. De kwaliteit (en daarmee het tarief) van de externe medewerkers moet passen bij de zwaarte van het project.

Een algemene toeslag, bovenop het bij de beheerder in rekening gebrachte tarief, voor ingehuurde medewerkers is niet subsidiabel. Extra kosten, anders dan het uurtarief, als gevolg van de inhuur van externen ten behoeve van de uitvoering van het project dienen opgevoerd te worden in de SSK raming onder de overige bijkomende kosten en verklaard te worden in de kostennota.

3.3.3 *Engineering Opdrachtnemer (ON)*

Artikelen vanuit de Regeling die van toepassing zijn

Voorverkenning	-
Verkenning	-
Planuitwerking	-
Realisatie	Artikel 4 lid 1 c
Innovatie	Artikel 18 lid 1 b

Definitie subsidiabiliteit

De kosten voor de Engineering door Opdrachtnemer (ON) voor de realisatie van het project.

Specifieke uitleg van de subsidieregeling

Niet van toepassing.

3.3.4 *Producten waaronder onderzoeken*

Artikelen vanuit de Regeling die van toepassing zijn

Voorverkenning	Artikel 14a lid 2 b
Verkenning	Artikel 2 lid 1 b / c / e
Planuitwerking	Artikel 3 lid 1 c / d
Realisatie	Artikel 4 lid 1 c
Innovatie	Artikel 18 lid 1 b

Definitie subsidiabiliteit

De kosten voor de producten, waaronder onderzoeken, die benodigd zijn voor de realisatie van het project.

Specifieke uitleg van de subsidieregeling

Niet van toepassing.

3.4 Overige bijkomende kosten

3.4.1 Vergunningen

Artikelen vanuit de Regeling die van toepassing zijn

Voorverkenning	Artikel 14a lid 2 c
Verkenning	Artikel 2 lid 1 d
Planuitwerking	Artikel 3 lid 1 b
Realisatie	Artikel 4 lid 1 b
Innovatie	Artikel 18 lid a

Definitie subsidiabiliteit

De kosten voor het verkrijgen vergunningen die benodigd zijn voor de realisatie van het project.

Specifieke uitleg van de subsidieregeling

Niet van toepassing.

3.4.2 Overeenkomsten t.b.v. het project

Artikelen vanuit de Regeling die van toepassing zijn

Voorverkenning	-
Verkenning	Artikel 2 lid 1 g
Planuitwerking	Artikel 3 lid 1 f
Realisatie	Artikel 4 lid 1 e
Innovatie	Artikel 18 lid b

Definitie subsidiabiliteit

De kosten voor het verkrijgen van overeenkomsten, die niet reeds subsidiabel zijn vanuit andere artikelen in de Regeling, die benodigd zijn voor de realisatie van het project.

Specifieke uitleg van de subsidieregeling

Niet van toepassing.

3.4.3 Nadeelcompensatie Kabels en Leidingen

Artikelen vanuit de Regeling die van toepassing zijn

Voorverkenning	-
Verkenning	Artikel 2 lid 1 h
Planuitwerking	Artikel 3 lid 1 g
Realisatie	Artikel 4 lid 1 f
Innovatie	Artikel 18 lid 1 d

Definitie subsidiabiliteit

De kosten voor de nadeelcompensatie zoals verschuldigd vanuit de NKL 1999 (Nadeelcompensatieregeling verleggen kabels en leidingen) volgend uit de verlegging van kabels en leidingen die benodigd zijn voor de realisatie van het project.

Specifieke uitleg van de subsidieregeling

Niet van toepassing.

3.4.4 *Bodemsanering*

Artikelen vanuit de Regeling die van toepassing zijn

Voorverkenning	-
Verkenning	-
Planuitwerking	-
Realisatie	Artikel 4 lid 1 h
Innovatie	Artikel 18 lid 1 f

Definitie subsidiabiliteit

De kosten voor het verwijderen en / of isoleren van bodemverontreiniging die benodigd zijn voor de realisatie van het project.

Specifieke uitleg van de subsidieregeling

Niet van toepassing.

3.4.5 *Niet gesprongen explosieven*

Artikelen vanuit de Regeling die van toepassing zijn

Voorverkenning	-
Verkenning	-
Planuitwerking	-
Realisatie	Artikel 4 lid 1 i
Innovatie	Artikel 18 lid 1 g

Definitie subsidiabiliteit

De kosten voor de ruiming van niet gesprongen explosieven benodigd voor de realisatie van het project.

Specifieke uitleg van de subsidieregeling

Niet van toepassing.

3.4.6 *Overige realisatiekosten*

Artikelen vanuit de Regeling die van toepassing zijn

Voorverkenning	-
Verkenning	-
Planuitwerking	-
Realisatie	Artikel 4 lid 1 k
Innovatie	Artikel 18 lid 1 h

Definitie subsidiabiliteit

De kosten voor de realisatie van het project die niet reeds subsidiabel zijn vanuit andere artikelen in de Regeling.

Specifieke uitleg van de subsidieregeling

CAR-verzekering

De kosten voor het afsluiten van een Construction All Risk (CAR)-verzekering zijn subsidiabel.

3.5 Risico's

3.5.1 *Benoemde en onbenoemde risico's*

Artikelen vanuit de Regeling die van toepassing zijn

Voorverkenning	Artikel 14 lid 2 d
Verkenning	Artikel 2 lid 1 i
Planuitwerking	Artikel 3 lid 1 h
Realisatie	Artikel 4 lid 1 j
Innovatie	-

Naast de bovenstaande artikelen zijn ook de Artikelen 11 en 14 uit de regeling van toepassing. Deze artikelen gaat in op het exogene risico wat vanuit de regeling is gedefinieerd en de hardheidsclausule. Voor nadere toelichting zie de specifieke uitleg hieronder.

Definitie subsidiabiliteit

De restwaarde van de benoemde risico's en de waarde van de onbenoemde risico's zoals opgenomen in de raming die passen bij de uitvoering van de betreffende fase.

Specifieke uitleg van de subsidieregeling

Algemeen

Bij risico's wordt onderscheid gemaakt tussen:

- **Benoemde risico's**, dit zijn de risico's opgenomen in het risicodossier voorzien van een kwantificering.
- **Onbenoemde risico's**, dit zijn de onzekerheidsopslagen in de raming. Voor de voorverkenning, de verkenning en de planuitwerking is het percentage vastgesteld op maximaal 5% van de voorziene kosten van de betreffende fase. Voor de realisatiefase is er geen vastgesteld percentage, maar volgt het uit de berekening in de raming.
- **Exogene risico's**, vanuit de regeling zijn er in Artikel 11 van de regeling twee exogene risico's gedefinieerd: 'Wijzingen in wet- en regelgeving en van een wijziging van de reikwijdte van de maatregel, voor zover de wijziging van de reikwijdte plaatsvindt op initiatief of aanwijzing van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat.' Wanneer een van deze risico's optreedt dan zijn de gevolggkosten voor rekening van de Programmadirectie. Deze risico's mogen niet meegenomen worden in de raming.
- **Endogene risico's**, dit zijn de risico's die voor rekening komen van de beheerder. Dit zijn alle risico's behoudens de hierboven benoemde exogene risico's.

Nota bene:

- Er wordt in documentatie ook wel gesproken over voorziene / onvoorziene risico's in plaats van benoemde / onbenoemde risico's. Hiermee wordt hetzelfde bedoeld.
- De kosten voor de te treffen beheersmaatregelen zijn subsidiabel en dienen opgevoerd te worden bij de hierop betrekking hebbende kostenposten in de SSK raming en onderbouwd te worden in de kostennota.

Herijking na gunning

In de regeling, artikel 4 lid 2, is opgenomen dat het in de beschikking tot subsidieverlening opgenomen subsidiebedrag na de definitieve gunning ambtshalve wordt gewijzigd, door het aanbestedingsresultaat te verwerken in de raming en de risico's.

De werkwijze bij de herijking na gunning is als volgt:

- Het risicodossier (benoemde en onbenoemde risico's) is getoetst bij de aanvraag voor de realisatiefase (voor gunning).
- Bij de herijking na gunning wordt het aanbestedingsresultaat (contractsom) verwerkt in de raming, en de subsidieaanvraag wordt hierop aangepast.
- Het risicodossier en de risicoreservering worden bij de herijking na gunning als volgt aangepast:
 - o De risico's waarvan de toedeling aan respectievelijk opdrachtnemer (ON) of opdrachtgever (OG) is gewijzigd worden uit het risicodossier gehaald (bij OG naar ON) of aan het risicodossier toegevoegd (bij ON naar OG).
 - o Risico's die niet meer kunnen optreden, bijvoorbeeld als gevolg van de gunning, worden uit het risicodossier en uit de risicoreservering gehaald.
 - o Het percentage onbenoemde risicoreservering van voor gunning blijft gehandhaafd. Het bedrag voor de onbenoemde risicoreservering wordt aangepast op basis van de aangepaste raming.
- In het geval van een prijsduiker, een aanbesteding met een verschil groter dan 15% tussen de bieding en de contractraming:
 - o Wanneer de lage inschrijving niet het gevolg is van optimalisaties, maar er sprake is van een prijsduiker met het risico op meerwerk gedurende de realisatie. Dan kan hiervoor een extra risico worden opgevoerd. De argumentatie voor het opvoeren van en de kwantificering van het aanvullende risico worden getoetst door de Programmadirectie.

Hardheidsclausule

In het bijzondere geval dat er een risico optreedt waarbij de werkelijke kosten sterk afwijken van de geraamde kosten waarop de subsidie is gebaseerd en dit leidt tot onbillijkheid van overwegende aard voor de beheerder biedt artikel 14 van de subsidieregeling, onder voorwaarde van een sluitende projectadministratie, de mogelijkheid om bij de vaststelling van de subsidie af te wijken van de kostenraming.

De bepaling van de risicoreservering

Binnen de raming wordt in aanvulling op de voorziene kosten een reservering opgenomen ter dekking van risico's die bestaat uit de volgende onderdelen:

- Reservering voor benoemde risico's;
- Reservering voor onbenoemde risico's.

Voor de risicoreserveringen gelden per fase de volgende maatgevende of maximale waarden:

	Benoemde risico's	Onbenoemde risico's
(Voor) Verkenning	Geen maatgevende waarde. Te beoordelen tijdens de toets.	5% (maatgevend)
Planuitwerking	Geen maatgevende waarde. Te beoordelen tijdens de toets.	5% (maatgevend)
Realisatiefase	Geen maatgevende waarde. Te beoordelen tijdens de toets.	Geen maatgevende waarde. Te beoordelen tijdens de toets.

Het percentage van de risicoreservering wordt als volgt berekend:

(Benoemde of Onbenoemde risico's van de projectfase)
De basisraming van de projectfase

De basisraming is hierbij de totale raming inclusief minus:

- de benoemde risico's;
- de onbenoemde risico's;
- de scheefte;
- de BTW.

Het risicodossier dient zelfstandig leesbaar te zijn en wordt door de Programmadirectie getoetst bij een subsidieaanvraag.